

LÁNG ISTVÁN (1931-2016)

Gyászol a szakma, gyászol a hazai és a nemzetközi tudományos közösség. Láng István professzor úr, agrokémikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a természet- és környezetvédelem meghatározó személyisége eltávozott.

Láng István 1931. december 26-án született Mohácson. A szülőhely, a család, a hajós felmenők, saját elmondása szerint is megalapozták a természethez és a természettudományokhoz való kötődését. Mohácson érettségizett 1950-ben, majd, élve a kor adta lehetőségekkel egyetemi tanulmányait a Szovjetunióban, Ivanovo Mezőgazdasági Egyetemén végezte, ahol agrokémiára és kémiára szakosodott. Oklevelének megszerzését követően, 1955-től az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetében kezdte meg kutatásait Egerszegi Sándor vezetésével. Az első feladat, amelybe bekapcsolódott, és amely elkísérte élete végéig a homokkutatás volt. 1963-ig dolgozott a TAKI-ban, ezidő alatt végigjárta a fiatal kutatók jellemző útját, tudományos segédmunkatárs, aspiráns, majd tudományos munkatárs lett.

1963-ban, szándéka szerint ideiglenes jelleggel állást vállalt az MTA szervezetében; a Biológiai Tudományok Osztályának titkára lett Straub F. Brunó munkatársaként. A tervezett pár éves megbízatás azután csaknem fél évszázadra nyúlt. 1970-ben megbízott, majd 1973-tól tényleges főtitkárhelyettesként, 1984-től 1993-ig pedig főtitkárként vezette az MTA intézményhálózatát. Közel negyedszázados vezetői tevékenysége egy korszakot fémjelzett az akadémia életében. 1993-tól 1999-ig elnöki tanácsadóként, illetve az elnökség tagjaként, majd 2000-től jószerivel élete utolsó napjaiig kutatóprofesszorként vett részt az akadémia munkájában.

Tudományos pályája

1961-ben szerzett kandidátusi fokozatot. 1973-ban lett a mezőgazdasági tudományok doktora, ezt követően választották meg az MTA levelező tagjává. 1985-ben lett az MTA rendes tagja. 1993-tól habilitált egyetemi tanár. Mind a négy nagy hazai agráregyetem oktatója, tisztségviselője, tiszteletbeli, illetve díszdoktora volt.

Tudományszervező szerepe

Mint az akadémia intézményhálózatának egyik, majd első számú vezetője számos jelentős intézményfejlesztés elindítója, résztvevője és megvalósítója volt. Csak példaként kiemelve a legnagyobbat és a legszerényebbet: a Szegedi Biológiai Központ létrehozása, illetve az immár félévszázados nyírlugosi homoki tartamkísérlet kialakítása. Mindkettő tudományos jelentősége meghatározó napjainkra. Nevéhez fűződik nagy, országos kutatási programok indítása és koordinálása. A teljesség igénye nélkül címszavakban: a mezőgazdasági ökológiai potenciál felmérése, a biomassza program, a mezőgazdasági minőségfejlesztés tudományos alapjainak kutatása, a XXI. század fenntartható mezőgazdaságának tudományos megalapozása, és talán a napjainkig tartó, nemzetközileg is legnagyobb súlyú országos klímakutatási program, a „vahava” kidolgozása és irányítása. Alapítója, majd 1986-90 között elnöke volt az OTKA-nak. Két ciklusban is - 1998 és 2005 között - elnöke volt az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak. Haláláig tagja, és jószerevel még betegágyából is aktív résztvevője volt az MTA Talajtani, Vízgazdálkodási és Növénytermesztési Bizottságának, illetve az MTA Környezettudományi Elnöki Bizottságának. Számos hazai és nemzetközi folyóirat szerkesztésében vett részt. 1974-től haláláig tagja és aktív közreműködője volt az Agrokémia és Talajtan folyóirat szerkesztőbizottságának.

Nemzetközi szereplése

Lényegében empatikus személyisége, valamint kiemelkedő angol és orosz nyelvtudása egy történelmi korszakban nem csak a hazai, hanem a kelet-nyugati tudományos együttműködések meghatározó személyiségévé is tették. Részt vett az UNESCO tudományos kutatást irányító testületében. Tagja volt a Tudomány Nemzetközi Tanácsának (ICSU). Alapítója volt számos nemzetközi intézménynek, így egyebek között a IIASA-nak is Laxenburgban. Legnagyobb személyes, és egyben nemzeti elismerést is jelentő megbízatása azonban minden bizonnyal a Brundtland bizottságba történő kinevezése volt. Tagja volt a Lengyel Tudományos Akadémiának, az Orosz Mezőgazdaság-tudományi Akadémiának, a Mongol Tudományos Akadémiának, a Román Agrártudományi Akadémiának, illetve az Európai Tudományos és Művészeti Akadémiának.

Kitüntetései

Láng István életművét kronologikusan nyilvánvalóan kitüntetései során lehetne lemérni. Az internetes adattárakban közel kéttucat hazai és nemzetközi kitüntetését sorolják fel. Ő személy szerint két kitüntetést tartott a legtöbbre. Egyetemi kitüntetéseit, valamint Mohács város díszpolgári címét.

Adottságai

Személyes tulajdonságai közül mindenképp vezetői kvalitásait szükséges kiemelni. Született vezető volt. Minden társadalmi réteggel megtalálta a hangot a kétkézi munkástól az államfőig bezárólag. Nyelvismerete kiemelkedő volt. Három nyelvet használt nem csak tárgyalóképes, de részleteiben is műves, irodalmi szinten. Előadásai, dolgozatai egy-egy mesterműként is felfoghatók. Még egy vidéki önképzőkör ismeretterjesztő előadására is tematikailag, képileg, koreográfiailag is nagyon alaposan felkészült. Önfegyelme, munkabírása legendás, precizitása példaértékű volt. Sokat követelt, de sosem többet, mint amit saját magától is, ezzel szemben az elvégzett munkát mindig elismerte, és ezt munkatársaitól is elvárta. Egész életét áthatotta a kompromisszumra törekvés, de ez az igyekezet jószerivel sosem párosult elvei, elképzelései feladásával.

Hobbija, kötődései

Kivételes intellektusa különleges személyes érdeklődési területeket alakított ki. Első közülük a madárfigyelés. Élete aktív szakaszának talán egyetlen éve sem múlt el hazánk és a világ madárvilágának, élőhelyeinek tanulmányozása nélkül. Számos kedvence volt. Egyikük talán a bagoly, a másik a túzok, de sorolhatnánk az általa vizsgált fajokat a cinegétől a pingvinig. Másik hobbija, inkább kultúrtörténeti tevékenysége az olvasás és az életműelemzések – Jókai Mór, Arany János, Rejtő Jenő összes műveinek analitikus áttanulmányozása és környezeti, illetve klimatikus témakörönkénti feldolgozása volt. Szót kell még ejteni bélyeggyűjtő-szenvedélyéről is. Ezt sem öncélúan, hanem tudományos, legalábbis tematikus megközelítéssel végezte. 1989 és 2002 között elnöke, majd azt követően örökös tiszteletbeli elnöke volt a Magyar Filatéliai Társaságnak.

Láng István eltávozott. Személyében veszteség ért mindnyájunkat, akik a hazai tudományosság, az agrárium és a környezetügy érdekében munkálkodunk. Életével egy korszak is lezárult. Valószínűleg egyike volt annak a nagy generációnak, amely túl alkotó tevékenységén, emberi, morális és történelmi léptékekkel is előre vitte ennek az országnak boldogulását. Sokan szerették, nyilvánvalóan voltak, akik nem. De emberi nagyságát, tisztességét mindig, mindenki elismerte. Professzor úr, István, Pista bácsi, nyugodj békében!

Jolánkai Márton